

PERSBERICHT

Februari 2020

Verslag aan het Vlaams Parlement

Stimuleren van mediawijsheid bij kwetsbare groepen

Het Rekenhof onderzocht de maatregelen die de Vlaamse overheid trof ter bevordering van de mediawijsheid bij kwetsbare groepen zoals jongeren, senioren of personen met een beperking. Het Rekenhof identificeerde 31 maatregelen maar concludeerde dat de doelstellingen en maatregelen in de beleidsdocumenten niet steeds een samenhangend beeld geven van het beleid en dat er niet voor alle doelgroepen voldoende maatregelen zijn. De door het Rekenhof georganiseerde focusgroepen waren vrij positief over de maatregelen. Er ontbreken echter duidelijke doelstellingen en evaluaties over doelbereik en gewenste impact van de maatregelen. Het Rekenhof heeft daarom de Vlaamse overheid aanbevolen onderbouwde prioriteiten te stellen en de maatregelen in de diverse betrokken beleidsdomeinen onderling af te stemmen, doelstellingen te bepalen voor de maatregelen en de resultaten ervan systematischer te evalueren.

Onderzoek

De Vlaamse Regering besteedde in haar regeerakkoord 2014-2019 extra aandacht aan de mediawijsheid van kwetsbare groepen: kinderen, jongeren, senioren, kansarmen, werkzoekenden en personen met een fysieke of mentale beperking. Ook het Vlaams Parlement vroeg bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Het Rekenhof onderzocht daarom de maatregelen die de Vlaamse overheid trof om de mediawijsheid bij deze specifieke groepen te bevorderen.

Beleidskader

Behalve door het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 wordt het beleidskader voornamelijk gevormd door de beleidsdocumenten van de minister van Media. Het thema mediawijsheid komt ook voor in de beleidsnota's Jeugd, Onderwijs en Armoedebestrijding, maar is afwezig in de beleidsdocumenten van Sociale Economie (SE) en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), domeinen die bij uitstek te maken hebben met de kwetsbare groepen senioren, kansarmen en mensen met een beperking. Het is overigens moeilijk op grond van de beleidsdocumenten een duidelijk beeld te krijgen van het beleid. De conceptnota Mediawijsheid uit 2012, die een aanzet wilde geven tot een duurzaam strategisch kader, is niet geactualiseerd. Ook de onderbouwing van de keuze van de kwetsbare groepen is niet steeds duidelijk en zorgt niet voor een helder beeld van de specifieke knelpunten waar het beleid wil op inspelen bij de verschillende groepen.

Sturing

Het transversaal karakter van het mediawijsheidsbeleid voor kwetsbare groepen vereist beleidsafstemming binnen de Vlaamse overheid. Een overkoepelend plan of structureel overleg tussen beleidsorganen is er onvoldoende. Het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid zorgt voor coördinatie van het mediawijsheidsveld, maar alleen overheidsorganen van de beleidsvelden Media en Onderwijs zijn vertegenwoordigd in de overlegstructuren.

Maatregelen

Het Rekenhof heeft met een vragenlijst bij de belangrijkste betrokken beleidsdomeinen zelf 31 maatregelen geïdentificeerd waarmee de Vlaamse overheid mediawijsheid wil bevorderen bij kwetsbare groepen. De meeste overheidsinitiatieven situeren zich in de beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) en Onderwijs en Vorming (OV). De beperkte aandacht in de beleidsdocumenten van SE en WVG weerspiegelt zich in het beperkt aantal overheidsmaatregelen in die sectoren. De geïdentificeerde maatregelen verschillen sterk van opzet en omvang.

De Vlaamse overheid richt haar maatregelen voor kwetsbare doelgroepen vooral op kinderen en jongeren, een groep die al veel aandacht krijgt van organisaties in het mediawijsheidsveld. Met haar maatregelen voor de andere kwetsbare groepen vult de Vlaamse overheid de hiaten in het veld onvoldoende aan. Voor werkzoekenden en senioren zijn er weinig maatregelen. De meeste maatregelen trachten de vaardigheden bij kwetsbare groepen te verhogen of de fysieke toegang tot de media te verbeteren.

Resultaten

Voor slechts 29% van de maatregelen zijn doelstellingen vastgelegd wat het bereiken van de doelgroepen betreft. Ook over de impact van de maatregelen zijn nauwelijks specifieke doelstellingen geformuleerd. De bestaande evaluaties en uitvoeringsrapporten behandelen vooral de geleverde output en nauwelijks de resultaten bij de doelgroepen. Het is voor de meeste maatregelen dan ook moeilijk na te gaan of ze aan de verwachtingen voldoen en of de inzet van de middelen verantwoord is.

Focusgroepen

Het Rekenhof organiseerde gesprekken met focusgroepen, samengesteld uit belangengroepen en koepelorganisaties die werken met de kansengroepen, en ervaringsdeskundigen uit de doelgroepen zelf. Zij beoordeelden de overheidsmaatregelen over het algemeen als kwaliteitsvol, maar wezen op de nood aan, enerzijds, actualisering, uitdieping en verspreiding van het bestaande materiaal en, anderzijds, een voldoende specifieke aanpak voor sommige kwetsbare groepen.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Media heeft op 4 december 2019 geantwoord dat hij in het toekomstige beleid inzake mediawijsheid rekening zal houden met de aanbevelingen van het Rekenhof.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Stimuleren van mediawijsheid bij kwetsbare groepen* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).